

Beleggen in opties

Inhoud

Introductie.....	3
Uitleg over opties	4
Soorten opties	5
Mogelijkheden met opties.....	7
Kenmerken van opties.....	9
Prijsvorming van opties	11
Performance scenario's van opties	15
Risico's van opties.....	18
Gebruik van opties	20
Beleggersprofiel voor opties.....	24
Samenvatting	27
Begrippenlijst.....	29

Introductie

Veel beleggers zijn bekend met optiecontracten en hoe deze gebruikt kunnen worden als bescherming op portefeuilles of juist als gerichte investeringen om rendement te genereren. Ondanks dat opties een bekende beleggingscategorie vormen is het mogelijk dat er vragen zijn met betrekking tot de werking en kenmerken van dit type product.

In deze brochure wordt uitgelegd wat opties zijn, hoe dit product werkt en waar deze voor gebruikt kunnen worden.

Let op, optiecontracten worden gezien als complexe producten. De handel in dit financieel product is enkel geschikt voor beleggers die de werking, rechten, plichten en risico's van beleggen in opties begrijpen.

Uitleg over opties

Een optie is een contract tussen twee partijen waarbij de koper het recht heeft, maar niet de plicht, om op of vóór de expiratedatum de onderliggende waarde te kopen tegen een vooraf bepaalde uitoefenprijs. Om dit recht te verkrijgen betaalt de koper een premie aan de verkoper (schrijver) van het optiecontract.

In deze brochure wordt uitgegaan van aandelen als wordt gerefereerd naar de onderliggende waarde. Bij opties op een index is over het algemeen dezelfde werking van toepassing. Ook op andere type effecten kunnen opties beschikbaar zijn, afhankelijk van het aanbod van de beurzen.

Over het algemeen heeft een (aandeel) optiecontract een contractgrootte van 100 en staat deze voor 100 aandelen. In bepaalde gevallen wordt de contractgrootte aangepast bij bijvoorbeeld een nieuwe aandelenemissie of een herstructurering van kapitaal betreffende het onderliggende aandeel. Bij alle voorbeelden in deze brochure wordt uitgegaan van 100 aandelen per optiecontract en worden transactiekosten buiten beschouwing gelaten. Als belegger dient u de werkelijke transactiekosten mee te nemen in uw overweging om in opties te handelen.

Soorten opties

Er zijn twee soorten opties beschikbaar: call opties en put opties.

Call opties

Een gekochte call optie geeft het recht, maar niet de plicht, om op of vóór de expiratedatum aandelen te kopen tegen een vooraf bepaalde uitoefenprijs. Voor dit recht betaalt de koper een optiepremie aan de verkoper van de call optie. De verkoper van de call optie ontvangt de premie en heeft een plicht om bij uitoefening van de optie, de aandelen te verkopen tegen de uitoefenprijs.

Voorbeeld call optie

Apple (AAPL) aandelen zijn als laatst verhandeld tegen \$200. Een beschikbare optie is de AAPL call optie \$200 met een expiratedatum over drie maanden. De koper van het optiecontract heeft het recht, maar niet de plicht, om 100 aandelen AAPL voor \$200 per aandeel te kopen op of vóór de expiratedatum. Voor dit recht betaalt de koper een premie (de aankooprijs) aan de verkoper van de optie. Om het recht uit te oefenen en 100 aandelen AAPL te kopen tegen de uitoefenprijs van \$200, moet de koper het recht uitoefenen op of vóór de expiratedatum. Aan de andere zijde is de verkoper van de call optie verplicht om 100 aandelen AAPL te leveren tegen de prijs van \$200 per aandeel, als de koper zijn recht uitoefent. In ruil voor deze verplichting ontvangt en behoudt de verkoper van de optie de premie, ongeacht of de optie is uitgeoefend.

Put opties

Een gekochte put optie geeft het recht, maar niet de plicht, om op of vóór de expiratiedatum aandelen te verkopen tegen een vooraf bepaalde uitoefenprijs. De verkoper van de put optie ontvangt de premie en heeft een plicht om bij uitoefening van de put optie, de aandelen te kopen tegen de uitoefenprijs.

Put optie voorbeeld

Een beschikbare optie is de AAPL put optie \$200 met een expiratie over drie maanden. De koper van het optiecontract heeft het recht, niet de plicht, om 100 aandelen AAPL voor \$200 per aandeel te verkopen op of vóór de expiratiedatum. Voor dit recht betaalt de koper een premie (de aankoopprijs) aan de verkoper van de optie. Om het recht uit te oefenen en 100 aandelen AAPL te verkopen tegen de uitoefenprijs van \$200, moet de koper de optie uitoefenen op of vóór de expiratiedatum. De verkoper van de put optie is verplicht de aandelen AAPL voor \$200 per aandeel te kopen als de optie wordt uitgeoefend. Net zoals bij call opties ontvangt en behoudt de verkoper van de optie de premie, ongeacht of de optie is uitgeoefend.

Uitoefenstijl

Bij het uitoefenen van een call of put optie worden de aandelen verhandeld tegen een vooraf bepaalde prijs. Deze prijs noemen we de uitoefenprijs. De laatste dag waarop een optie kan worden uitgeoefend is de expiratiedatum. Er zijn twee verschillende uitoefenstijlen: Amerikaanse stijl, waarbij opties elke dag op of vóór de expiratiedatum kunnen worden uitgeoefend; en Europese stijl, waarbij opties cash worden afgewikkeld op de expiratiedatum. De meest verhandelde aandelenopties hebben een Amerikaanse uitoefenstijl, terwijl index opties over het algemeen een Europese uitoefenstijl hebben.

Mogelijkheden met opties

Optiehandel biedt beleggers een breed scala aan mogelijkheden en kan worden ingezet voor verschillende soorten strategieën. Het is belangrijk om naast de voordelen van optiehandel ook de risico's in acht te nemen bij uw beslissing om in opties te handelen.

Risicomanagement

Middels (gekochte) put opties kunt u zich indekken tegen een mogelijk waardeverlies van gekochte aandelen in uw portefeuille.

Margins

Marginvereisten hebben als doel om de financiële stabiliteit van de markt te beschermen. Bij het schrijven van een optiecontract ontstaat een potentiële verplichting in de markt, omdat de koper de optie kan uitoefenen. Een marginvereiste is een vastgesteld bedrag om ervoor te zorgen dat u de verplichting op die handelsdag kunt nakomen.

Tijd om te beslissen

Bij de aankoop van een call optie zit in de aankoopprijs de prijs van de onderliggende aandelen verwerkt. Dit geeft de houder van de call optie de mogelijkheid om op of vóór de expiratedatum de optie uit te oefenen en de onderliggende aandelen te kopen. Hetzelfde geldt voor een koper van een put optie, die de tijd heeft om te beslissen of hij/zij de onderliggende aandelen wilt verkopen.

Speculatie

Het gemak en de snelheid van optiehandel maakt het mogelijk om in opties te handelen zonder de intentie om deze daadwerkelijk uit te oefenen. Als een belegger verwacht dat de markt zal stijgen, kan een call optie worden gekocht. Als een belegger verwacht dat de markt zal dalen, kan een put optie worden gekocht. In beide gevallen kunnen de opties worden verkocht voor de expiratie om winst te nemen of het verlies te beperken.

Hefboom

De hefboom biedt het potentieel om een hoger rendement te behalen met een lagere initiële inleg dan bij een directe investering in de onderliggende waarde. Echter is het beleggen met een hefboom risicovoller dan een directe investering in de onderliggende aandelen. De handel in opties biedt beleggers de mogelijkheid te profiteren van een waardeverandering van een aandeel, zonder de volledige prijs van het aandeel te betalen.

Spreiding

Opties kunnen bijdragen aan een gespreide portefeuille met een lagere initiële investering dan bij een directe aankoop van de onderliggende aandelen.

Inkomsten genereren

U kunt, naast eventuele dividenden, extra inkomsten genereren door call opties te schrijven op aandelen die u bezit. Dit geldt ook voor aandelen die gekocht zijn op margin. Door een optie te verkopen ontvangt u direct de optiepremie. U behoudt deze optiepremie. Echter bestaat de kans dat de optie wordt uitgevoerd met als gevolg dat u de onderliggende aandelen moet leveren tegen de uitoefenprijs.

Kenmerken van opties

De eenvoud van de optiehandel op aandelen en indices ontleent zich aan de volgende gestandaardiseerde componenten in een optiecontract:

1. Onderliggende waarde	4. Uitoefenprijs
2. Contractgrootte	5. Premie
3. Expiratiedatum	

(deze vijfde component is niet gestandaardiseerd, omdat deze continue afhankelijk is van marktomstandigheden.)

De componenten van een optiecontract zijn als volgt:

1. Onderliggende waarde

Opties worden verhandeld op verschillende type effecten zoals aandelen, indices en valuta's. Het onderliggende effect wordt ook wel de onderliggende waarde genoemd. De onderliggende waarde moet genoteerd zijn aan een beurs. De uitgevers van de onderliggende waarde nemen niet deel aan de selectie waartegen opties kunnen worden uitgegeven. Calls en puts op dezelfde onderliggende waarde worden onderverdeeld in verschillende handelsklassen.

2. Contractgrootte

Op bijna alle optiebeurzen is de contractgrootte van een optie gestandaardiseerd op 100 onderliggende aandelen. Dat houdt in dat één optiecontract een waarde vertegenwoordigt van 100 onderliggende aandelen. De contractgrootte kan wijzigen bij een aanpassing zoals een nieuwe aandelenemissie of herstructurering van kapitaal betreffende het onderliggende aandeel. In het geval van index opties wordt de contractwaarde vastgesteld op een bepaalde waarde per indexpunt (bijvoorbeeld €10 per indexpunt bij Euro Stoxx 50 opties). De contractwaarde is gelijk aan de koers van de index vermenigvuldigd met de waarde per indexpunt (bijvoorbeeld bij een index van 3.000 punten, één optiecontract vertegenwoordigt dan een waarde van $3.000 \times €10 = €30.000$).

3. Expiratiedatum

Opties hebben een expiratiedatum en expireren op vastgestelde dagen welke zijn bepaald door de beurs. De expiratiedatum is de dag waarop alle niet-uitgeoefende opties uit een bepaalde serie expireren en is doorgaans de laatste handelsdag voor deze specifieke serie. Voor opties is dit meestal de derde vrijdag van de maand. Sommige beurzen bieden ook week- of dagopties aan met afwijkende expiratiedata.

4. Uitoefenprijs

De uitoefenprijs is de prijs waartegen de onderliggende aandelen gekocht of verkocht worden als de optie wordt uitgeoefend. De beurzen bepalen de uitoefenprijzen voor opties en zorgen voor een reeks aan beschikbare uitoefenprijzen met dezelfde expiratiedatum. Nieuwe uitoefenprijzen worden toegevoegd als het onderliggende aandeel in prijs verandert. Door een reeks uitoefenprijzen kunt u uw verwachtingen van de koersverandering in het onderliggende aandeel effectiever afstemmen op uw optiepositie. Uitoefenprijzen kunnen net als de contractgrootte worden aangepast door bijvoorbeeld een nieuwe aandelenemissie of een herstructurering van kapitaal van het onderliggende aandeel.

5. Premie

De premie is de overeengekomen optieprijs tussen de koper en schrijver van de optie. Het is de enige component van opties die niet wordt bepaald door de beurs. Om de volledige premie te berekenen, van een optie met een standaard contractgrootte, dient u de getoonde premie te vermenigvuldigen met het aantal aandelen per contract (doorgaans 100). Een getoonde premie van bijvoorbeeld €1,15 vertegenwoordigt een totaal aan premiekosten van €115 ($€1,15 \times 100$) per optiecontract. Om de volledige premie te berekenen van een Euro Stoxx 50 index optie, vermenigvuldigt u simpelweg de premie met de multiplier van de index. De premie van een optiecontract is bijvoorbeeld €80 en de multiplier van een index is 10. De totale premie is dan €800 per contract.

Prijsvorming van opties

Wanneer u overweegt om in opties te handelen is het belangrijk om te begrijpen hoe een optiepremie wordt berekend. Premies veranderen continu op basis van een aantal factoren, waaronder de koersverandering van het onderliggende aandeel en looptijd tot expiratie. Een optiepremie bestaat uit twee onderdelen – de intrinsieke waarde en tijdswaarde. Verschillende factoren beïnvloeden de intrinsieke waarde en tijdswaarde van een optie.

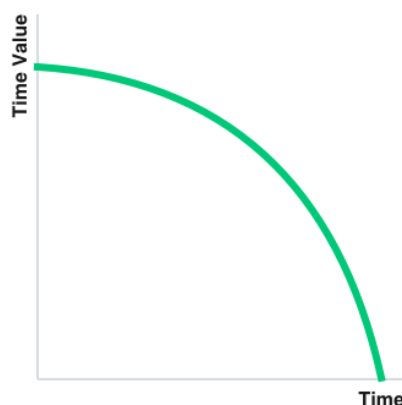
Intrinsieke waarde

De intrinsieke waarde is het verschil tussen de uitoefenprijs van de optie en de marktprijs van de onderliggende aandelen op een bepaald moment. De intrinsieke waarde kan niet negatief zijn.

Tijdswaarde

De tijdswaarde is het bedrag dat een belegger bereid is te betalen voor de kans dat de markt in het voordeel beweegt gedurende de looptijd van de optie. De tijdswaarde zal variëren tussen in-the-money en at-the-money opties en varieert het sterkst bij at-the-money opties. De tijdswaarde loopt uit de optie, naarmate de expiratiedatum van de optie nadert.

De kans dat de optie winstgevend wordt of blijft verkleint naarmate de expiratiedatum nadert. Hierdoor loopt de tijdswaarde uit de optie. De tijdswaarde loopt niet met een constante snelheid uit de optie, maar neemt toe naarmate de expiratiedatum nadert.

De tijdswaarde loopt sneller uit de optie naarmate de expiratiedatum nadert.

Call opties

Als voorbeeld wordt een Apple (AAPL) juni call optie verhandeld met een uitoefenprijs van \$180 en een premie van \$8,50, waarbij het aandeel AAPL \$185 noteert. De intrinsieke waarde van de optie is dan \$5, omdat de koper van de optie het recht heeft om de aandelen AAPL te kopen voor \$180 per aandeel, wat \$5 minder is dan de huidige marktprijs. Opties met een intrinsieke waarde noemen we 'in-the-money'. In dit voorbeeld is de resterende \$3,50 aan premie de tijdswaarde van de optie.

AAPL Prijs aandeel	Optiepremie	Intrinsieke waarde (prijs aandeel – uitoefenprijs)	Tijdswaarde (waarde optie – intrinsieke waarde)
\$185	\$8,50	\$5,00	\$3,50

AAPL call optie met uitoefenprijs \$180

Als de aandelen echter worden verhandeld tegen \$179 is er geen intrinsieke waarde in de optie. De call optie kan dan enkel voor \$180 worden uitgeoefend wat \$1 hoger is dan de marktprijs. Als de prijs van het aandeel lager is dan de uitoefenprijs, is de optie 'out-of-the-money'. Houd er rekening mee dat call opties de belegger het recht, maar niet de plicht geeft, om tegen de uitoefenprijs de onderliggende aandelen te kopen op of vóór de expiratiedatum. Als de prijs van het aandeel lager is dan de uitoefenprijs, is het immers voordeliger om de onderliggende aandelen in de markt te kopen en het optiecontract te laten verlopen.

Put opties

Een put optie is precies het tegenovergestelde van een call optie. Als de uitoefenprijs hoger is dan de marktprijs van een aandeel, dan is de put optie in-the-money en heeft deze intrinsieke waarde. Door de in-the-money put optie uit te oefenen kan de koper van de put optie de aandelen verkopen tegen een hogere prijs dan de huidige marktprijs. De koper van een AAPL juni \$190 put optie kan bijvoorbeeld de AAPL aandelen verkopen voor \$190 terwijl de werkelijke marktprijs voor AAPL aandelen \$185 is. De optie heeft een premie van \$9,20, wat bestaat uit \$5 aan intrinsieke waarde en \$4,20 aan tijdswaarde. Een put optie is out-of-the-money als de prijs van het aandeel hoger is dan de uitoefenprijs. De koper van de put optie zal dan niet zijn/haar recht uitoefenen om de aandelen voor minder te verkopen dan de geldende marktprijs.

AAPL Prijs aandeel	Optiepremie	Intrinsieke waarde (prijs aandeel - uitoefenprijs)	Tijdswaarde (waarde optie - intrinsieke waarde)
\$185	\$9,20	\$5,00	\$4,20

AAPL put optie met uitoefenprijs \$190

Houd er rekening mee dat put opties de belegger het recht, maar niet de plicht, geeft om de onderliggende aandelen tegen de uitoefenprijs te verkopen op of vóór de expiratedatum. Als de prijs van het aandeel hoger is dan de uitoefenprijs, is het immers voordeliger om de onderliggende aandelen in de markt te verkopen en het optiecontract te laten verlopen. Naast de termen in-the-money en out-of-the-money, kunnen opties ook worden geclassificeerd als at-the-money. Opties zijn at-the-money wanneer de uitoefenprijs van het optiecontract gelijk is aan de marktprijs van de onderliggende waarde.

Dividenden kunnen voortijdige uitoefening veroorzaken

Wanneer een aandeel ex-dividend gaat, daalt de aandelenkoers doorgaans met het dividendbedrag per aandeel. Zowel call als put opties geven de koper of schrijver geen recht om het dividend van het onderliggende aandeel te ontvangen. Optiebeleggers moeten echter altijd de ex-dividenddatum en het dividendbedrag in de gaten houden, omdat deze van invloed zijn op de onderliggende aandelenkoers van het optiecontract. Dividenduitkeringen kunnen de kans op voortijdige uitoefening van optiecontracten beïnvloeden, zoals voornamelijk het geval is bij in-the-money opties.

Performance scenario's van opties

Een pay-off diagram of break-even diagram toont de potentiële winst of verlies van een strategie, bij verschillende aandelenprijzen, op een bepaalde expiratiedatum.

Pay-off diagrammen kunnen voor iedere optie of optiecombinatie opgevraagd worden. Deze diagrammen zijn tevens te vinden in het LYNX Handelsplatform.

Call optie kopen

Ter illustratie wordt een Apple (AAPL) juni \$180 call optie met een premie van \$8,50 genomen. Het break-even punt voor de koper van de call optie is de uitoefenprijs van de optie plus de optiepremie die is betaald. In dit voorbeeld is dat \$188,50 (\$180 + \$8,50).

Het pay-off diagram toont dat wanneer AAPL op de expiratiedatum onder de \$188,50 noteert, de koper van de call optie een ongerealiseerd verlies maakt. Het maximale verlies dat de koper van de call optie kan maken is de betaalde optiepremie van \$8,50. Als de aandelenprijs van AAPL boven de \$188,50 noteert, maakt de koper van de call optie een winst. De maximale winst is ongelimiteerd. Des te hoger de aandelenprijs

van AAPL, des te hoger de winst op de gekochte call optie.

Call optie schrijven

Ter illustratie wordt een Disney (DIS) juni \$140 call optie met een premie van \$4,10 genomen. De pay-off diagram laat zien dat de schrijver van de call optie een gemaximaliseerde winst heeft ter hoogte van de ontvangen optiepremie van \$410.

Als de schrijver van de call optie de onderliggende waarde niet bezit, is het potentiële verlies ongelimiteerd. Als in dit geval de aandelenprijs stijgt, moet de schrijver van de optie bij uitoefening van de optie de aandelen leveren tegen de uitoefenprijs. Deze uitoefenprijs is lager dan de marktprijs van de aandelen.

Het break-even punt van de schrijver van de call optie is de uitoefenprijs plus de ontvangen optiepremie. In dit voorbeeld ligt het break-even punt op \$144,10.

Put optie kopen

Ter illustratie wordt een Netflix (NFLX) juni \$310 put optie met een premie van \$12,60 genomen. De pay-off diagram laat zien dat de koper van deze put optie een gemaximaliseerd verlies heeft ter hoogte van de betaalde optiepremie (\$1.260).

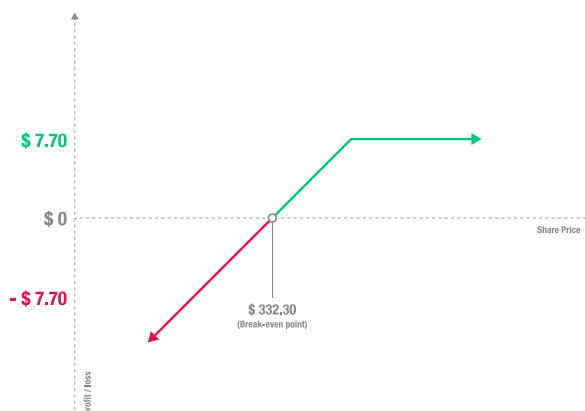
Het break-even punt is de uitoefenprijs minus de betaalde optiepremie. Des te verder de aandelenprijs onder de \$297,40 noteert, des te hoger de winst voor de koper van de put optie. De potentiële maximale winst wordt bereikt als de aandelenprijs volledig naar \$0 zakt.

Put optie schrijven

Ter illustratie wordt een Boeing (BA) juni \$340 put optie met een premie van \$7,70 genomen. Het pay-off diagram laat zien dat de schrijver van de put optie een gemaximaliseerde winst heeft ter hoogte van de ontvangen optiepremie (\$770).

Het break-even punt is hier de uitoefenprijs minus de ontvangen optiepremie. In dit geval is het break-even punt \$332,30. Als de aandelenprijs onder de \$332,30 noteert, maakt de schrijver van de put optie verlies. Het maximale verlies wordt bereikt als de aandelenprijs naar \$0 daalt.

Risico's van opties

Opties zijn niet voor alle beleggers geschikt. U dient alleen te handelen in opties indien u de risico's die gepaard gaan met handelen in opties goed begrijpt. Voordat u gaat beleggen in opties, dient u uw ervaring, beleggingsdoelstellingen, financiële middelen en alle andere relevante overwegingen zorgvuldig te beoordelen.

Marktrisico's

De marktwaarde van opties wordt beïnvloed door een reeks factoren (zie 'Optie kenmerken' op pagina 9). Opties kunnen in prijs dalen of waardeloos worden op of vóór de expiratedatum. Veranderingen in de prijs van de onderliggende waarde leidt tot veranderingen in de prijs van een optie, maar de verandering kan soms in een andere richting of van een andere grootte zijn dan de verandering in de prijs van de onderliggende waarde.

Expiratedatum

Opties hebben een expiratedatum en hebben hierdoor een beperkte looptijd. De resterende tijdswaarde in een optie loopt uit de optiepremie naarmate de expiratedatum nadert. Het is belangrijk om na te gaan of de betreffende optie voldoende looptijd heeft tot expiratie om uw visie te kunnen realiseren.

Hefboomeffect

De initiële investering in de optie kan relatief laag zijn in vergelijking met de totale contractwaarde. Dit resulteert in een hefboomeffect. Een relatief kleine marktbeving kan hierbij een hoge impact hebben op de waarde van de optie. Dit kan zowel positief als negatief werken. De hefboomwerking kan leiden tot aanzienlijke winsten, maar ook tot aanzienlijke verliezen.

Ongelimiteerde verliezen

Aan het schrijven van opties kunnen aanmerkelijk grotere risico's verbonden zijn in vergelijking met het kopen van opties. Bij het schrijven van opties staat de ontvangen optiepremie vast als u de transactie verricht. Toch kunnen de potentiële verliezen groter zijn dan de ontvangen optiepremie. Een schrijver van een optie die de onderliggende waarde niet bezit, riskeert in potentie ongelimiteerde verliezen.

Margin call

U kunt een totaal verlies lijden van alle gelden die u op uw LYNX effectenrekening zijn gestort. Uw verplichtingen met betrekking tot een geschreven optiecontract zijn niet gelimiteerd tot de marginvereisten. Als de markt tegen uw positie in beweegt, of als marginvereisten zijn verhoogd, kan het voorkomen dat er een beroep op u wordt gedaan om aanvullende gelden te storten om uw positie aan te kunnen blijven houden. Als u hier niet aan kunt voldoen, heeft LYNX het recht om uw positie te sluiten en u aansprakelijk te stellen voor de mogelijk geleden verliezen.

Liquiditeitsrisico

Zogeheten Market Makers spelen een belangrijke rol in het verschaffen van liquiditeit aan de optiemarkten. Daarentegen is hun plicht om voorwaardelijke quotes af te geven, waardoor het uitvoeren van uw strategie afhankelijk kan zijn van het verkrijgen van quotes van een Market Maker.

Liquiditeits- en prijsverhoudingen

Bepaalde marktomstandigheden, bijvoorbeeld het gebrek aan liquiditeit, verhogen het risico op mogelijke verliezen. Het is bij een gebrek aan liquiditeit namelijk lastiger om transacties uit te voeren, zoals het sluiten van bestaande posities. De marktomstandigheden kunnen in sommige situaties afwijken van de gebruikelijke omstandigheden. Bijvoorbeeld in periodes van sterke koop- of verkoopdruk, hoge marktvolatiliteit, of een gebrek aan liquiditeit in de onderliggende waarde.

Valutarisico

Als u in opties handelt welke genoteerd staan in valuta's anders dan de euro, kunt u valutarisico lopen. Als de valuta waarin de optie genoteerd staat, daalt ten opzichte van de euro, kan dit een negatieve impact hebben op de waarde van uw opties.

Gebruik van opties

Er zijn verschillende redenen waarom beleggers handelen in opties. Een aantal hiervan zijn hieronder uiteengezet.

Genereren van inkomsten

Eén van de meest toegankelijke strategieën is het schrijven van opties op aandelen die u reeds bezit. Hieronder vindt u twee scenario's waarin deze strategie geschikt kan zijn. In beide scenario's geldt het risico dat u uw aandelen moet verkopen tegen de uitoefenprijs, maar hiertegenover staat dat u de ontvangen optiepremie behoudt. De kans hierop is het grootst bij een sterk stijgende markt.

Scenario 1: Opties schrijven op aandelen die u reeds bezit

Stel dat u 100 aandelen Apple (AAPL) bezit. De huidige prijs is \$200 en u bent tevreden als u uw aandelen voor \$210 kunt verkopen. U ziet dat een call optie die de volgende maand expireert momenteel ongeveer \$1,15 noteert. Via uw LYNX Handelsplatform schrijft u deze AAPL call optie met een uitoefenprijs van \$210 voor \$1,15 (\$115). U heeft nu de plicht om elk moment tot aan de expiratedatum uw aandelen AAPL te verkopen voor \$210. De optiepremie die u voor deze plicht heeft gekregen bedraagt \$115 (exclusief transactiekosten).

Scenario 2: Opties schrijven op aandelen die u reeds bezit

Stel dat u geïnteresseerd bent in het kopen van 100 aandelen AAPL, maar u wilt uw inleg verlagen. In dit geval kunt u bijvoorbeeld 100 aandelen AAPL kopen tegen \$200 en tegelijkertijd een AAPL call optie van een maand schrijven tegen \$210 waarvoor u \$1,15 ontvangt. Het extra inkomen van deze \$115 reduceert de totale inleg van het kopen van de aandelen. U heeft tussen nu en de expiratedatum de plicht om uw aandelen AAPL te verkopen voor \$210.

De waarde van uw aandelen beschermen

Deze strategie is passend als u aandelen bezit waarvan u verwacht dat deze in waarde gaan dalen. Zonder het gebruik van opties kunt u slechts wachten op deze waardedaling uw aandelen, of uw aandelen verkopen.

Scenario 1: Call opties schrijven om u tegen waardedalingen te beschermen.

De vorige scenario's beschreven hoe u extra inkomsten kunt genereren middels het schrijven van opties op aandelen die u bezit. Het schrijven van call opties kan ook extra inkomsten genereren wat vervolgens een waardedaling van uw gekochte aandelen compenseert. Stel dat het aandeel AAPL ongeveer \$200 noteert, dan kunt u een call optie schrijven met een uitoefenprijs van \$190 voor een premie van \$12. Hierdoor kan de waarde van uw aandelen met \$12 dalen voordat u verlies maakt. Als de aandelenprijs daalt naar \$188 zal het verlies op uw aandelen deels gecompenseerd worden door de ontvangen \$12 aan optiepremie. Als het aandeel verder daalt is de ontvangen \$12 aan optiepremie niet voldoende om dit verlies volledig te compenseren. Als AAPL op de expiratedatum boven de \$190 noteert, wordt de optie uitgeoefend.

Scenario 2: Put opties kopen

Stel dat u 100 AAPL aandelen bezit en u verwacht dat de prijs gaat dalen. Het schrijven van call opties, zoals hierboven benoemd, compenseert dan tot op zekere hoogte het verlies. Wellicht wenst u de zekerheid om uw aandelen gedurende een bepaalde periode, tegen een bepaalde prijs, te verkopen. U kunt dan bijvoorbeeld een AAPL put optie met een looptijd van één maand kopen met een uitoefenprijs van \$200. Hier betaalt u bijvoorbeeld \$4 (\$400) voor. Als de prijs per aandeel dan inderdaad daalt, kunt u tot aan de expiratedatum uw aandelen verkopen voor \$200 per aandeel. Als de prijs per aandeel toch boven de \$200 blijft, kunt u de optie waardeloos laten expireren of deze eventueel voor de expiratedatum sluiten.

Inspelen op bewegingen in aandelenprijzen zonder dat u deze aandelen hoeft te kopen

Door middel van opties kunt u profiteren van zowel een opwaartse als neerwaartse beweging van de onderliggende aandelen. Een aantal voorbeelden wordt hieronder uiteengezet.

Scenario 1: Call opties kopen als u een stijging verwacht

Door middel van het kopen van call opties profiteert u van een stijging van de waarde van de onderliggende aandelen. Stel dat u verwacht dat AAPL aandelen de komende maanden in waarde stijgen. U wilt daarnaast niet \$200.000 betalen om 100 aandelen AAPL te kunnen kopen. Daarom besluit u een call optie te kopen met een looptijd van drie maanden en een uitoefenprijs van \$210. U betaalt hiervoor \$4,50 (\$450). Als AAPL inderdaad boven de \$210 noteert, dan stijgt daarmee ook de waarde van uw call optie. U kunt dan eventueel voor de expiratedatum de optie sluiten en daarmee winst realiseren. Hiermee hoeft u niet daadwerkelijk de aandelen te kopen. Als de aandelen AAPL tegen uw verwachting in toch in waarde dalen, kunt u eventueel de optiepositie sluiten en hiermee nog enige eerder betaalde premie terugkrijgen, of u kunt de optie waardeloos laten expireren. Wanneer u een call optie koopt, is het maximale verlies gelimiteerd tot de optiepremie die u heeft betaald.

Scenario 2: Put opties kopen als u een daling verwacht

Stel dat u verwacht dat AAPL in waarde daalt. Daarom besluit u een put optie te kopen met een looptijd van drie maanden en een uitoefenprijs van \$190. U betaalt hiervoor \$9,20 (\$920). Als AAPL inderdaad in waarde daalt, stijgt de waarde van uw put optie. U kunt dan eventueel uw put optie voor de expiratedatum verkopen en daarmee winst realiseren. Als de aandelen AAPL tegen uw verwachting in toch in waarde stijgen, kunt u eventueel de optiepositie sluiten en hiermee nog enige optiepremie terugkrijgen, of u kunt de optie waardeloos laten expireren. Wanneer u een put optie koopt, hoeft u niet daadwerkelijk de onderliggende waarde te verhandelen. Net als met het kopen van een call optie is het maximale verlies gelimiteerd tot de optiepremie die u heeft betaald.

Het gebruik van opties geeft u tijd om te beslissen

Het kopen van een call optie kan u extra tijd geven om te besluiten of u het onderliggende aandeel wilt kopen. Hiervoor betaalt u een premie welke slechts een fractie is van de prijs van het daadwerkelijke onderliggende aandeel. Middels de call optie stelt u een prijs per aandeel vast om later alsnog de onderliggende aandelen te kunnen kopen. Vervolgens heeft u tot de expiratedatum de tijd om te besluiten of u de onderliggende aandelen daadwerkelijk wilt kopen. Put opties werken op een vergelijkbare manier. Door een put optie te kopen stelt u een prijs per aandeel vast om later, voor de expiratedatum, de aandelen te kunnen verkopen. Eventueel kunt u de optie ook laten expireren als de prijs per aandeel niet daalt naar uw verwachting. In beide gevallen is uw betaalde optiepremie uw maximale verlies.

Middels index opties kunt u met één transactie alle onderliggende aandelen van een index verhandelen

Door middel van call en put opties op een index kunt u inspelen op algemene marktbevingen, of uw portefeuille hedgen. Als u bijvoorbeeld verwacht dat de markt stijgt, maar niet weet welk aandeel u moet kopen, kunt u een call optie op de index kopen. U speelt dan in op de algehele stijgende marktbeving. Als de waarde van de index stijgt, stijgt ook de waarde van uw call optie.

Beleggersprofiel voor opties

Voordat u belegt in een financieel instrument, is het van belang om na te gaan of het product aansluit bij uw kennis en ervaring, uw beleggingsdoelstelling en beleggingshorizon. Overweegt u in opties te beleggen, dan kunt u onder andere op basis van de onderstaande punten bepalen of opties aansluiten bij uw profiel.

Complexiteit

Beleggen in opties betekent beleggen in een complex product. In deze brochure is uitvoerig stilgestaan bij de werking en risico's van opties. Opties zijn afgeleide producten waarvan de prijs gebaseerd is op basis van de zogenoemde onderliggende waarde, bijvoorbeeld een aandeel of een index. Dankzij de multiplier van het optiecontract kan een prijsbeweging in de onderliggende waarde resulteren in een grote koerssprong of daling van het optiecontract. De winsten óf verliezen kunnen voor een optiebelegger versneld oplopen.

Optiehandel gaat gepaard met rechten en plichten voor de belegger. Voorkom onaangename verrassingen en zorg dat u op de hoogte bent van de productkenmerken gezien de complexe aard van dit instrument.

Type belegger

Op de financiële markten zijn verschillende typen beleggers actief, waaronder professionele en particuliere beleggers. Opties zijn in de basis zowel geschikt voor particuliere als professionele beleggers.

Kennis en ervaring

Voordat u handelt in opties, is het van belang om de gestelde kennis- en ervaringscriteria in ogenschouw te nemen. Doordat opties geïnclassificeerd worden als complexe producten, stelt LYNX een ervaringseis van minimaal twee jaar. Daarnaast is het van belang dat de belegger voldoende kennis heeft van de eigenschappen en risico's van opties.

Financiële situatie en bewustzijn van risico's

Optiehandel gaat gepaard met hoge risico's, waarbij een onderscheid gemaakt dient te worden tussen het kopen en het schrijven van opties. Bij de handel in opties kan het potentiële verlies 100% of, in het geval van het schrijven van opties, zelfs meer dan 100% van de initiële investering bedragen.

Een kleine prijsverandering in de onderliggende waarde kan een hoge impact hebben op de prijsvorming van een optie. Door het hefboomeffect worden de potentiële winsten en verliezen vergroot.

Bij het kopen van opties is het potentiële verlies gemaximaliseerd tot de initiële investering (de betaalde optiepremie). Daarentegen zijn bij het schrijven van opties, zonder dat u de onderliggende waarde bezit, de risico's aanzienlijk hoger. Het potentiële verlies op het ongedekt schrijven van een call optie is theoretisch gezien oneindig. Het potentiële verlies op het ongedekt schrijven van een put optie loopt totdat de onderliggende waarde waardeloos wordt. Potentiële verliezen kunnen de aanvankelijke marginvereisten overschrijden waardoor een belegger in een uitzonderlijk geval met een tekort op de rekening eindigt.

Investeringsdoel en -horizon

Opties zijn veelzijdig te gebruiken financiële instrumenten, waarmee dit product geschikt is voor verschillende beleggingsdoeleinden, waaronder het genereren van inkomsten, het afdekken van risico's en het gericht inspelen op een koersbeweging met behulp van een hefboom.

Inkomsten genereren

Het genereren van inkomsten kan onder andere gerealiseerd worden door call opties te schrijven op aandelen die een belegger in bezit heeft. Middels het schrijven van een call optie wordt een optiepremie ontvangen. Afhankelijk van de koersontwikkeling van de onderliggende waarde, bestaat de kans dat de aandelen geleverd dienen te worden. Blijft de koers echter onder de uitoefenprijs van de geschreven optie, dan behoudt de schrijver de optiepremie en heeft hij/zij op deze wijze inkomsten gegenereerd.

Hedgen

Hedgen is een manier om blootstelling aan bepaalde koersrisico's te verminderen. Dit betekent dat opties gebruikt worden om prijsveranderingen in andere financiële producten te beheersen en/of mogelijke verliezen te reduceren.

Beleggers kunnen put opties kopen om zich hiermee vervolgens in te dekken tegen een koersdaling van een bestaande beleggingsportefeuille of een individueel aandeel. Het kopen van een put optie op een aandeel welke u reeds bezit, wordt ook wel gekenmerkt als het kopen van een beschermende put.

Beleggers kunnen daarnaast shortposities beschermen middels opties. De beschermende call is bijvoorbeeld een strategie waarbij de belegger een reeds bestaande shortpositie in de onderliggende waarde beschermd tegen een prijsstijging door een call optie te kopen.

Met een hefboomeffect inspelen op prijsveranderingen

Wanneer een belegger met een hefboomeffect wil inspelen op prijsveranderingen van een onderliggende waarde, kan dit met behulp van opties. Het hefboomeffect wordt gecreëerd door het effect van de multiplier. In tegenstelling tot het kopen van aandelen, is uw initiële investering bij het kopen van opties beperkt tot de optiepremie die u betaalt. Dit zorgt ervoor dat u bij een standaard aandelenoptie in feite 100 aandelen in bezit krijgt door een investering van minder dan de waarde van deze 100 aandelen.

Een belegger die een stijging van de markt verwacht, kan een call optie kopen. De potentiële winst is oneindig en het potentiële verlies is gemaximaliseerd tot de betaalde optiepremie. Anderzijds kan een belegger die een daling van de markt verwacht, een put optie kopen om hiermee in te spelen op een dalende prijs van de onderliggende waarde.

Beleggingshorizon

Er bestaat geen specifieke beleggingshorizon voor de handel in opties. Optiehandel kan geschikt zijn voor de korte termijn (minder dan drie jaar), middellange termijn (drie tot tien jaar) en de lange termijn (meer dan tien jaar). Het aanbod van lange termijn opties door verschillende beurzen is zeer ongebruikelijk. De meest verhandelde opties hebben een korte termijn tot expiratie, variërend van enkele weken tot zes maanden.

Samenvatting

In deze brochure is tot dusver besproken wat een optiecontract inhoudt. Optiehandel werkt in twee richtingen: tegenover elke koper van een optiecontract, staat een verkoper. Deze werking kan als volgt worden samengevat:

Call optie koper	Call optie schrijver
Kenmerken:	Kenmerken:
Betaalt optiepremie	Ontvangt optiepremie
Recht om de optie uit te oefenen en aandelen te kopen	Plicht om de aandelen te verkopen bij uitoefening
Profiteert van een prijsstijging	Voordeel bij het verstrijken van de tijd
Verlies gelimiteerd, potentiële winst ongelimiteerd	Profiteert van een prijsdaling of geen prijsverandering
Kan de optie verkopen vóór expiratie	Potentieel ongelimiteerd verlies, gelimiteerde winst
	Kan de optie terugkopen vóór expiratie.

Put optie koper	Put optie schrijver
Kenmerken:	Kenmerken:
Betaalt optiepremie	Ontvangt optiepremie
Recht om de optie uit te oefenen en aandelen te verkopen	Plicht om aandelen te kopen bij uitoefening
Profiteert van een prijsdaling	Voordeel bij het verstrijken van de tijd
Verlies is gelimiteerd, winst is gelimiteerd totdat de aandelenkoers daalt naar 0.	Profiteert van een prijsstijging of geen prijsverandering
Kan de optie verkopen vóór expiratie	Verlies is gelimiteerd tot een aandelenprijs van nul, gelimiteerde winst.
	Kan de optie terugkopen vóór expiratie.

Begrippenlijst

Aanpassingen van optiecontracten

Optiecontracten kunnen door verschillende gebeurtenissen met betrekking tot de onderliggende waarde worden aangepast. Zo zouden bijvoorbeeld het aantal aandelen per optiecontract en/of de uitoefenprijs van de optie kunnen veranderen in het geval van een nieuwe aandelenemissie of kan er een herstructurering van het kapitaal van de onderliggende waarde plaatsvinden

Amerikaanse stijl

Een uitoefenstijl van een optie waarbij de koper van het contract het recht heeft om de optie vóór de expiratedatum uit te oefenen.

At-the-money

Wanneer de prijs van de onderliggende waarde gelijk is aan de uitoefenprijs van een optiecontract.

Buy to close

Een transactie waarbij een belegger een eerder geschreven optie terugkoopt en hiermee de positie sluit.

Buy to open

Een transactie waarbij een partij de koper van een optie wordt.

Call optie

Een optiecontract waarbij de koper het recht heeft om een vastgesteld aantal (meestal 100) onderliggende waarden te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs voor of op een vooraf vastgestelde expiratedatum.

Delta

De mate waarin de prijs van de optie verandert als gevolg van een prijsverandering in de onderliggende waarde.

Derivaat

Een afgeleid product welke zijn waarde ontleent aan de waarde van een onderliggende product (zoals aandelen, indices, obligaties, grondstoffen, valuta etc). Opties zijn een voorbeeld van derivaten.

Europese stijl

Een uitoefenstijl van een optie waarbij de optiewaarde enkel op de expiratedatum cash gesetteld wordt.

Expiratedatum

De datum waarop alle niet uitgeoefende opties van een bepaalde handelsklasse expireren.

Fair value

De theoretische waarde van een optie berekend door een optiemodel.

Handelsklassen van opties

Alle optiecontracten die dezelfde onderliggende waarde vertegenwoordigen.

Implied volatility

De mate van verwachte beweeglijkheid van een onderliggende waarde welke is ingeprijsd in de huidige prijs van een optie.

In-the-money

Een optie met een intrinsieke waarde.

Intrinsieke waarde

Het verschil tussen de marktwaarde van de onderliggende waarde en de uitoefenprijs van de optie. Kan nooit lager zijn dan 0.

Kopen en schrijven (buy and write)

Het gelijktijdig kopen van aandelen en schrijven van een call optie welke dezelfde onderliggende waarden en aantallen vertegenwoordigt.

Koper

De koper van een optiecontract.

Lange termijn optie

Een optie die over twee of meer jaar expireert.

Market Maker

Optiehandelaren met verplichtingen om de optiemarkt van liquiditeit te voorzien door het afgeven van bied- en laatprijzen voor bepaalde optieseries.

Margin

Een bedrag dat aangehouden dient te worden om aan de verplichtingen van een optiecontract te kunnen voldoen.

Multiplier

Gebruikelijk bij aandeel- en indexopties. Normaliter is deze 100, wat betekent dat een optiecontract 100 onderliggende stukken vertegenwoordigt.

Onderliggende waarden

De aandelen, of andere effecten waarop een derivaat zijn prijs (mede) baseert.

Open interest

Het aantal openstaande optiecontracten in de markt voor een bepaalde optieserie.

Optieseries

Alle optiecontracten van dezelfde handelsklasse en dezelfde expiratedatum.

Out-of-the-money

Voor een call optie: wanneer de prijs van de onderliggende waarde lager is dan de uitoefenprijs uit het optiecontract.

Voor een put optie: wanneer de prijs van de onderliggende waarde hoger is dan de uitoefenprijs van het optiecontract.

Premie

Het bedrag dat de koper van een optie betaalt aan de schrijver van de optie om de optiepositie te openen. De premie vertegenwoordigt de marktprijs van de optie.

Put optie

Een optiecontract waarbij de koper het recht heeft om een vooraf vastgestelde hoeveelheid stukken van de onderliggende waarde te verkopen tegen een vooraf vastgestelde prijs en voor of op een vooraf vastgestelde expiratedatum.

Sell to close

Een transactie waarbij een belegger een eerder gekochte optie verkoopt en hiermee de positie sluit.

Sell to open

Een transactie waarbij een partij de schrijver van een optie wordt.

Schrijver

De verkoper van een optiecontract.

Tijdswaarde

De waarde in een optiecontract die beleggers willen betalen voor de kans dat het optiecontract met winst expireert. Dit wordt beïnvloed door de resterende tijd tot expiratie, volatiliteit en marktverwachtingen.

Toewijzing (assignment)

De willekeurige allocatie van de onderliggende waarde aan een schrijver van een optiecontract.

Uitoefenprijs

De prijs per onderliggende waarde wat moet worden betaald aan de koper (call optie) of de schrijver (put optie) bij uitoefening van het optiecontract.

Volatiliteit

Beweeglijkheid van de prijs van een bepaald product of een bepaalde markt.

Willekeurige allocatie

Een methode waarmee de uitoefening van een optie gealloceerd wordt aan een schrijver van eenzelfde optieserie.